

Landschap en Groen

Inleiding

Mantgum is nog altijd als terpdorp herkenbaar en dankt zijn ontstaan als verhoogde woonplaats aan de oostelijke oever van de voormalige Middelsee. De bedijking langs de Middelsee wordt de Hegedyk genoemd. Vanaf de Hegedyk is de dorpsterp als groene oase nog goed herkenbaar en de hoogte van de terp zichtbaar.

Belangrijk omdat

De herkenbaarheid van de unieke ligging in het open weide landschap is een belangrijke waarde die bij ontwikkelingen in de toekomst een doorslaggevende rol zou moeten vervullen.

De leefbaarheid van het dorp wordt mede bepaald door het omringende weidelandschap met zijn bijzondere kwaliteiten waaronder de openheid, de stilte, de zonsop- en ondergangen, de duisternis en de frisse lucht.

Visie op Landschap en Groen

- Archeologische sporen zichtbaar maken.
- Vlaskamp tuinen behouden.
- Het dorp als groene oase.

1.1 Archeologische sporen zichtbaar maken

Rondom Mantgum liggen de restanten van een aantal terpen. Skillaerd en Tseintgum zijn hier voorbeelden van. Deze belangrijke terprestanten verdienen bescherming en zouden beter herkenbaar gemaakt moeten worden. Andere archeologische sporen zijn de restanten van enkele states en sporen van oude verkavelingen. Kleine landschapselementen als kerkpaden en dobbes en het zgn. spoorgat. De rondom het dorp gelegen boerderijen stofferen het landschap en zijn de dragers hiervan.

Plan van aanpak

- Het in kaart brengen en herstellen historische paden.
- Het ontsluiten en toegankelijk maken van de terprestanten en het plaatsen van een informatiebord.

1.2 Vlaskamp tuinen behouden

In de 19de eeuw is langs de hoofdweg door Mantgum een bijzondere bebouwing ontstaan van riante rentenierswoningen. Bij deze woningen zijn villatuinen aangelegd die stuk voor stuk zijn ontworpen door Gerrit Vlaskamp. De huizen in de straat en de buurt rondom de kerk zijn aangewezen als beeldbepalend en beschermd dorpsgezicht. Slechts een tuin heeft de monumentale status. De meeste tuinen hebben geen monumentale status. In toekomstige planvorming voor dit gedeelte van het dorp moet het behoud van het karakteristieke beeld uit de 19de en vroeg 20ste eeuw nadrukkelijk als uitgangspunt worden genomen. Dat geldt voor plannen die betrekking hebben op de huizen, de tuinen, de wegbeplanting en de bestrating.

Plan van aanpak

- Na aanleiding van het provinciale Vlaskamp onderzoek de tuinen in Mantgum inventariseren en op de kaart zetten met een wandeling in de vorm van een APP.
- Samenwerking zoeken met landschapsbeheer Friesland die de voorttrekkende functie van dit project verzorgde.
- Stimulering vanuit de gemeente en de andere overheden met subsidie mogelijkheden.
- De eigenaren van de tuinen bewust maken van de bijzonderheid daarvan.

1.3 Het dorp als groene oase

Door de soortenverarming als gevolg van het verschralen van de weilanden is er te weinig voedsel voor bijen, insecten en vogels te halen. In het dorp geven veel bewoners bovendien de voorkeur aan bestrating in plaats van beplanting en schuttingen in plaats van heggen. Het dorp moet weer groener worden. De dorpsbeplantingen van straatbomen en plantsoenen moeten er op gericht zijn om in de voedingsbehoefte van bijen, insecten en vogels te voorzien. Gaat het daar goed mee dan gaat het ook goed met ons.!

Plan van aanpak:

- Naar een ecologisch plantsoen- en bermbeheer.
- Een dorps tuin en een boomgaard.
- Ecologische verbindingssoneringen opzetten langs de randen van de vaarten en weilanden richting de Zwette.
- Bomen en heesters die door bijen en insecten als drachtplant worden gebruikt hebben de voorkeur in openbaar groen.
- Nieuwe aan te leggen groenstroken vanuit ecologisch oogpunt inplanten.
- Samenwerking zoeken met Landschapsbeheer Friesland.
- Dorpsbewoners bewust maken van de mogelijkheden om bestrating te vervangen door beplanting.
- Handhaven van milieuvriendelijke onkruidbestrijding in openbaar groen

En verder nog

- Rioolwater en hemelwater ontkoppelen en zorgen voor waterretentie.
- Tijdelijke vogelobservatie kijkhut in het seizoen bij het Spoorgat.
- Beplante wegen als groene linten in het landschap richting de buurdorpen.